

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Urtos/2/2021
Identifikačné číslo spisu: 6020010013
Dátum vydania rozhodnutia: 23.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6020010013.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Petra Paludu na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23. júna 2021 v Bratislave v trestnej veci odsúdeného U. W. o sťažnosti odsúdeného podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4Ntc/5/2020, zo 6. mája 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného U. W. z a m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením, sp. zn. 4Ntc/5/2020, zo 6. mája 2021 podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, zamietol návrh odsúdeného U. W. na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu Klagenfurt, sp. zn. 18 Hv 24/19s, z 5. septembra 2019, právoplatným 10. septembra 2019, uznaný na území Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4Ntc/5/2020, zo 7. júla 2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Urto/5/2020, z 18. augusta 2020.

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd v podstate tým, že u odsúdeného nebola splnená posledná materiálna podmienka na podmienené prepustenie spočívajúca v tom, že od neho možno dôvodne očakávať, že na slobode v budúcnosti povedie riadny život.

Odsúdený U. W. proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí zo 6. mája 2021. V písomnom odôvodnení sťažnosti uviedol, že sa nestotožňuje s rozhodnutím krajského súdu, nakoľko podľa jeho názoru splňal všetky podmienky na podmienené prepustenie. V Rakúskej republike by bol podmienené prepustený podľa § 133a. Zároveň s platným zákazom vstupu do tejto krajiny, ktorý mu bol uložený na 10 rokov. Na základe uvedeného má odsúdený za to, že mu je v Slovenskej republike prihoršované.

+ + +

Najvyšší súd preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť odsúdeného U. W. nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmienčného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

S ohľadom na doteraz uvedené možno konštatovať, že o návrhu odsúdeného na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodol príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici (pozri ku tomu R 12/2016).

Podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je jedným z prostriedkov, ktoré umožňujú zmiernenie uloženého trestu odňatia slobody skrátením priamych účinkov jeho výkonu na odsúdeného. Ide o významný výchovný prostriedok trestného práva, ktorého podstata však netkvie v tom, aby za dobré správanie, prípadne dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní zákonom ustanovenej doby. Podmienčné prepustenie je opodstatnené len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti existuje odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude aj na slobode viesť riadny život a že pre spoločnosť tu nie je príliš veľké riziko jeho recidívy (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 53/2008, zo 14. februára 2008). Rozhodnutie o podmienčnom prepustení má fakultatívnu povahu, čo znamená, že naň neexistuje právny nárok, ktorého by sa mohol odsúdený domáhať ihneď, ak sa po určitú zákonom ustanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti.

Trestný zákon v ustanovení § 66 ods. 1 upravuje jednu formálnu a dve materiálne podmienky pre podmienčné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré musia byť splnené kumulatívne (súčasne). Inak povedané, ak chýba čo i len jedna z týchto podmienok, súd nemôže rozhodnúť o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Prvou podmienkou je vykonanie určitej vyžadovanej časti trestu. Táto je objektívne ľahko zistiteľná.

Druhou podmienkou je preukázanie polepšenia počas doterajšieho výkonu trestu. Splnenie tejto podmienky možno posudzovať až od momentu začatia výkonu trestu odňatia slobody a posudzuje sa do momentu rozhodovania o žiadosti o podmienčné prepustenie. Je nutné reflektovať celý priebeh výkonu trestu až do momentu rozhodovania o žiadosti. Nie je pritom možné abstrahovať od skutočnosti, že nástup do výkonu trestu odňatia slobody predstavuje výraznú zmenu v doterajšom spôsobe života odsúdeného a je potrebné, aby na režim výkonu trestu odňatia slobody aklimatizoval, pričom aklimatizácia, najmä v počiatočnej fáze, logicky môže spôsobovať určité problémy. Nie je možné preto mechanicky hodnotiť celý výkon trestu bez zohľadnenia plynutia času a zvážením vývoja chovania sa odsúdeného, najmä ak je trest uložený v dlhšej výmere. Treba zdôrazniť, že Trestný zákon vyžaduje preukázanie polepšenia v momente rozhodovania o žiadosti odsúdeného. Ak teda správanie odsúdeného po nástupe do výkonu trestu vykazuje určité problematické rysy, postupom času sa však stabilizuje,

nepredstavuje

to vo väčšine prípadov prekážku pre konštatovanie o polepšení sa odsúdeného.

Treťou podmienkou je prognóza očakávania vedenia riadneho života. Už z povahy veci je samozrejmé, že sa jedná len o odhad - prognózu zo strany súdu smerom do budúcnosti, pričom súd musí pri svojej úvahe zohľadniť všetky aktuálne informácie, ktoré má k dispozícii pri rozhodovaní o žiadosti. Nie je teda vyžadované „stopercentné“ presvedčenie, že odsúdený nespácha v budúcnosti trestnú činnosť, jedná sa vždy len o pravdepodobnostnú úvahu. Za „vedenie riadneho života“ možno považovať určitý minimálny rámec, v ktorom spoločnosť považuje od každého občana, aby sa vyvaroval páchania trestnej činnosti či opakovaného páchania priestupkov. Vedenie riadneho života môže byť pritom zo strany rozhodujúceho súdu „poistené“ uložením probačného dohľadu spolu so stanovením určitých špecifických povinností či obmedzení. Tieto povinnosti či obmedzenia by logicky mali vychádzať z poznania charakteristík a špecifik osobnosti odsúdeného. Prognóza vedenia riadneho života býva vo väčšine prípadov konštatovaná na základe zistení, že odsúdený má zabezpečené sociálne zázemie, zamestnanie, udržiaval kontakt s rodinou. Zohľadňuje sa samozrejme i trestná minulosť odsúdeného, závažnosť aktuálneho odsúdenia a tiež počet jeho prípadných podmienkových prepustení v minulosti. Samotný faktor trestnej minulosti a závažnosť aktuálneho trestného činu odsúdeného je preto dôležitým, pri prognóze očakávania vedenia riadneho života, táto prognóza však nemôže byť založená výlučne a len na jeho trestnej minulosti. Ak by totiž záver súdu o nenaplnení podmienky očakávania vedenia riadneho života bol založený výlučne a primárne len na okolnostiach a dôvodoch ktoré hrali úlohu pri ukladaní samotného trestu odňatia slobody (predchádzajúce odsúdenia, závažnosť trestnej činnosti), mohlo by prísť k porušeniu zásady zákazu ne bis in idem. Ani trestnú minulosť teda nemožno hodnotiť mechanicky, bez previazanosti na aktuálne správanie a charakteristiky odsúdeného, i keď samozrejme zhodnotiť ju treba, a to vrátane už prípadne zahladených odsúdení. V prípade predchádzajúcich odsúdení je potrebné zohľadniť, aký bol medzi nimi časový odstup a aká bola ich závažnosť (či gradovala atď.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že Krajský súd v Banskej Bystrici v napadnutom uznesení venoval dostatočnú pozornosť všetkým dôležitým okolnostiam, pričom rozhodol vecne správne a v súlade so zákonom, keď zamietol návrh odsúdeného U. W. na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Rovnako ako Krajský súd v Banskej Bystrici, aj najvyšší súd dospel k záveru, že u odsúdeného je splnená formálna podmienka podmienčného prepustenia, nakoľko vykonal potrebnú - dvojtretinovú časť uloženého trestu.

Zisteniam najvyššieho súdu ďalej zodpovedá i splnenie prvej materiálnej podmienky, založenej na preukázaní polepšenia odsúdeného, plnením svojich povinností a správaním vo výkone trestu odňatia slobody, ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia.

Najvyšší súd dospel k rovnakému záveru ako Krajský súd v Banskej Bystrici, čo sa však týka aj nesplnenia druhej materiálnej podmienky, a to požiadavky pozitívnej prognózy budúceho správania odsúdeného U. W. na slobode po prípadnom podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Na tomto mieste najprv vo vzťahu k namietanému zo strany odsúdeného týkajúceho sa eventuálneho podmienčného prepustenia v Rakúskej republike dáva najvyšší súd do pozornosti R 5/2017-I:

Ak došlo k uznaniu rozhodnutia súdu iného štátu, či už podľa Trestného poriadku alebo podľa zákona č. 549/2011 Z. z. v znení zákona č. 344/2012 Z. z., podmienky pre podmienčné prepustenie sa vždy posudzujú podľa Trestného zákona (Slovenskej republiky), nie podľa práva štátu, ktorého rozhodnutie sa po jeho uznaní vykonáva (štátu pôvodu).

Čo v danej veci znamená, že Krajský súd v Banskej Bystrici správne posúdil podmienky pre podmienčné prepustenie podľa slovenského Trestného zákona a citovanú námietku sťažovateľa preto

nemožno považovať za relevantnú.

Pri prognóze budúceho správania odsúdeného U. W. prihliadol krajský súd správne i na okolnosti jeho predchádzajúceho života, vrátane skorších odsúdení. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na R 5/2017-II, podľa ktorého materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, je potrebné i v prípade uvedenom v bode I. skúmať aj pri zohľadnení okolnosti predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení.

Fakt, že sa odsúdený opakovane dopúšťal protiprávnej činnosti, preukazuje odpis registra trestov z 5. mája 2021. Odsúdený bol dosiaľ v priebehu rokov 2006 až 2019 (vrátane aktuálneho odsúdenia) celkovo 7 krát súdne trestaný, pričom mu boli ukladané i nepodmienečné tresty odňatia slobody, a to prevažne so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia. Najvyšší súd predovšetkým dáva do pozornosti trestný rozkaz Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 2T/75/2015, z 11. mája 2015, ktorým bol U. W. podmiennečne odsúdený, ale 15. mája 2017 došlo k nariadeniu výkonu trestu. Možno teda usúdiť, že osobnosť odsúdeného je kriminálne narušená a chovať sa v rámci sociálnych noriem dokáže zatiaľ zrejme len pod určitým dohľadom špecifických autorít. Sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti na tento čas prevyšujú ochotu a snahu viesť riadny a slušný život, keď je možné konštatovať, že z doposiaľ uložených trestov si nevzal žiadne ponaučenie a s odstupom času v páchaní trestnej činnosti vždy pokračoval.

Z hodnotenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou vyplýva menej priaznivá resocializačná prognóza odsúdeného U. W., a to práve s poukázaním na jeho trestnú minulosť, keď nie je možné zaručiť, že po prípadnom prepustení by viedol riadny život. I keď riaditeľ ÚVTOS navrhol odsúdeného podmiennečne prepustiť s dohľadom, toto konštatovanie má len odporúčací charakter a je na konajúcich súdoch, aby po zvážení všetkých do úvahy pripadajúcich okolností, faktov a existujúcich faktorov vyhodnotili splnenie požadovaných podmienok.

Sumarizujúc, je to najmä sklon odsúdeného U. W. k páchaniu trestnej činnosti, v tejto súvislosti majú na mysli hlavne predchádzajúce nepodmienečné odsúdenia. To z komplexného hľadiska ani pre najvyšší súd nedáva nateraz dostatočnú záruku, že by odsúdený po podmiennečnom prepustení viedol na slobode riadny život. Absencia tzv. pozitívnej prognózy odsúdeného je teda v danom prípade tou určujúcou okolnosťou, pre ktorú krajský súd celkom správne zamietol návrh odsúdeného na podmiennečné prepustenie.

Keďže najvyšší súd nezistil žiadne také pochybenie, ktoré by bolo dôvodom pre zrušenie napadnutého uznesenia, zamietol sťažnosť odsúdeného U. W. spôsobom, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.